

บทเรียนชีวิตจากสามก๊ก สู่การบริหารจัดการตนเองในเจนเอเรชั่นซี
Lessons from Sam Kok (Romance of the Three Kingdoms)
for Gen Z Life Management

นิตยา มณีวงศ์*

Nittaya Maneewongse*

รับบทความ: 23 สิงหาคม 2567 / แก้ไขบทความ: 21 ตุลาคม 2567/ ตอรับการตีพิมพ์: 4 พฤศจิกายน 2567

บทคัดย่อ

เทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อวิถีชีวิต เศรษฐกิจ สังคมในทุกมิติ การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญคือ การเข้าสู่ยุคดิจิทัลเป็นการเปลี่ยนแปลงจากระบบแบบดั้งเดิมมาสู่ระบบที่ใช้เทคโนโลยีแบบดิจิทัลที่กลายเป็นเครื่องมือหลักในปัจจุบัน จึงทำให้การจัดการตนเองให้เข้ากับการเปลี่ยนเข้าสู่ยุคดิจิทัลมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับสำหรับกลุ่มที่เข้าสู่ตลาดแรงงานใหม่ที่เป็นกลุ่มเจนเอเรชั่นซีอย่างเต็มรูปแบบ รวมทั้งกลุ่มปัจจุบันในเจนเอเรชั่นเอ็กซ์ และเจนเอเรชั่นวาย การทำงานทั้งสามกลุ่มอาจมีปัญหอุปสรรคและความไม่เข้าใจในวิถีของการทำงานจากอายุที่แตกต่างกันแต่ต้องทำงานร่วมกัน บทความนี้มุ่งเน้นไปที่การถอดบทเรียนชีวิตจากวรรณกรรมสามก๊ก วรรณกรรมอมตะของจีนที่เปรียบเสมือนชุมชนทรัพย์แห่งภูมิปัญญาด้วยการสอนให้เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ซึ่งมาประยุกต์ใช้กับการจัดการตนเองในยุคเจนเอเรชั่นซีด้วยการเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การใช้กลยุทธ์เพื่อตัวรอดในสังคมแห่งการทำงาน มุ่งสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

คำสำคัญ: สามก๊ก การบริหารจัดการตนเอง เจนเอเรชั่นซี

* สาขาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

* Logistics and Supply Chain Management Program, Bansomdej Chaopraya Rajabhat University

* Corresponding author E-mail address: msnittaya@bsru.ac.th

Abstract

The rapid development of Technology is impacting lives, economic, and social dimensions. A significant change is the transition from traditional systems to digital technology that has become the primary tools currently. This makes self-management for the digital transformation extremely important for those entering the new workforce, particularly Gen Z. Even the existing groups; Gen X and Gen Z remain in the workforce. The interaction between Gen X, Gen Y and Gen Z is challenging in the workforce. The various ages and work styles can tend to be misunderstandings and obstacles. This article aims to extract life lessons from Romance of the Three kingdoms (Sam Kok), a timeless classic Chinese novel to pursue the human nature insight. To apply these principles to Gen Z's self-management, will develop critical thinking skills and strategies for survival in the workplace. Finally, it would encourage and achieve the goals.

Keyword: Sam Kok, Life management, Gen Z

บทนำ

ในยุคสมัยที่เทคโนโลยีพัฒนาอย่างรวดเร็ว นำไปสู่การเปลี่ยนผ่านจากคนกลุ่มเบบี้บูม เจเนอเรชันเอ็กซ์ เจเนอเรชันวาย สู่เจเนอเรชันซี ที่เข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างเต็มรูปแบบ กลยุทธ์ของการจัดการตนเองในองค์กรจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบันต่อการเข้าสู่การทำงานของเจเนอเรชันซี ซึ่งทุกเจเนอเรชันต้องอาศัย “ศาสตร์” หมายถึง ความรู้ ทักษะ เทคนิคที่จำเป็นสำหรับการทำงาน และ “ศิลป์” ที่หมายถึง ทักษะความคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสารระหว่างบุคคล ความฉลาดทางอารมณ์ ภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบต่อสังคม สถาบันการศึกษาอาจให้น้ำหนักของศาสตร์และศิลป์ที่แตกต่างกันในแง่ของตลาดแรงงานที่ยังคงแข่งขันกันสูงขึ้น โลกการทำงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากอนาล็อกสู่ยุคดิจิทัล จำนวนประชากรเด็กที่ลดน้อยลง ผู้สูงวัยที่มีจำนวนมากขึ้น ด้วยศาสตร์และศิลป์จึงกลายเป็นเครื่องมือที่จะสะท้อนตัวตนของเจเนอเรชันซี ก้าวเข้าสู่โลกการทำงานควบคู่กับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี คำถามสำคัญ คือการเตรียมการบริหารจัดการตนเองในสังคมแห่งการทำงาน การจัดการอย่างไรให้เติบโตอย่างมั่นคงและปลอดภัย

ปรัชญาชีวิตจากวรรณกรรมสามก๊ก วรรณกรรมเอกของโลก เปรียบเสมือนขุมทรัพย์แห่งภูมิปัญญา ที่สอนให้เข้าใจจิตวิทยาของการดำรงตนและการปกครองที่สะท้อนให้เห็นถึงธรรมชาติของมนุษย์ทั้งด้านสว่างและด้านมืด การเตรียมพร้อมของเจเนอเรชันซีที่ต้องเผชิญกับโลกแห่งการทำงานในยุคดิจิทัล **บทความนี้มุ่งเน้นไปที่**

วารสารเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2567)

การนำเสนอบทเรียนชีวิตจากสามก๊ก ที่แนะแนวทางการจัดการตนเอง เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การใช้กลยุทธ์เพื่อความอยู่รอดในสังคมแห่งการทำงานมุ่งสู่ความสำเร็จและความมั่นคงในชีวิต

ยุคเจนเอเรชั่นซี

เป็นกลุ่มที่เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2538 – 2552 ที่มีอายุโดยเฉลี่ยประมาณ 12 – 25 ปี ร้อยละ 19 ของจำนวนประชากรทั้งหมดกลายเป็นกลุ่มประชากรหลักในสังคมโดยเริ่มเข้าสู่ตลาดแรงงานในฐานะที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาและเริ่มทำงานเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2563 รวมถึงเจนเอเรชั่นซีที่เลือกเรียนในสายวิชาชีพก็ต้องเผชิญข้อจำกัดด้านความสำเร็จในสายอาชีพจากการทำงานที่หนักกว่าและนานกว่าเพื่อนร่วมรุ่นที่เรียนสายอุดมศึกษาเนื่องจากกลุ่มนี้อาจขาดทักษะด้านวิชาการเฉพาะ แต่เป็นกลุ่มที่มีความคล่องตัวในด้านการปฏิบัติ อย่างไรก็ตามทั้งสองกลุ่มนี้เป็นผู้มีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและเทคโนโลยี เพราะเป็นกลุ่มที่เติบโตมาในยุคเทคโนโลยี เกิดความคล่องแคล่วคุ้นเคยกับการใช้อินเทอร์เน็ต สมาร์ทโฟน โซเชียลมีเดีย และเป็นผู้ที่มีความเชื่อในสิ่งที่มีข้อมูลรองรับเสมอ (Lanier, 2017 & Magano et al., 2020) โดยให้ความสำคัญกับอิสระภาพ การใส่ใจสิ่งแวดล้อมและต้องการเห็นโลกที่ยั่งยืนด้วยการสนับสนุนความเท่าเทียมของสังคมที่ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันได้ทั้งหมด (Francis & Hoefel, 2018) ถ้าพิจารณาโดยเฉลี่ยจำนวนนักศึกษาใหม่ที่เข้าสู่สถาบันการศึกษาเริ่มตั้งแต่ ปี 2558 - 2563 ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักศึกษาใหม่และจำนวนประชากรอายุ 15 – 19 ปี

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2562)

จากตารางพบว่าจำนวนนักศึกษาที่เข้าสู่สถาบันศึกษาน้อยลงจากร้อยละ 10.45 เป็นร้อยละ 9.16 ด้วยปัจจัยดังนี้ 1) โครงสร้างอายุประชากรที่เป็นจำนวนนักเรียนลดลงอย่างรวดเร็วจากจำนวนเด็ก 16 ล้านใน ปี

วารสารเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2567)

พ.ศ 2548 ลดเหลือจำนวน 11 ล้าน ในปี พ.ศ 2578 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2562) 2) ปัญหาเศรษฐกิจในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ครอบครัวมีรายได้น้อยลงหรือต้องออกจากงานเพื่อหางานทำแทนเพื่อช่วยเหลือครอบครัว 3) นโยบายการศึกษาอาจยากต่อการเข้าเรียน ค่าเรียนสูงขึ้น (ธเนศน์ นุ่มมัน, 2559) 4) ปัญหาครอบครัว ขาดผู้ปกครองดูแล 5) ปัญหาทางสังคม ด้านยาเสพติด เกเร ได้รับการกลั่นแกล้งจากครอบครัวและเพื่อน 6) มีทางเลือกอื่น เช่น การเรียนออนไลน์หรือการอบรมระยะสั้น

อย่างไร เจเนอเรชันซี เป็นกำลังหลักของประเทศที่ต้องแบกรับภาระของความต่างวัย ต่างบุคลิกภาพของแต่ละช่วงอายุ หากมองปัจจัยของเจเนอเรชันซีที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงาน ประกอบด้วยปัจจัยด้านผลตอบแทน และสวัสดิการ ปัจจัยด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ปัจจัยด้านค่านิยมในการทำงาน (ปริศรา ธาณีใหญ่, 2565) ที่เปรียบเทียบกับเจเนอเรชันวายที่มีความพึงพอใจในการทำงานที่ได้ใช้ความคิดและความสมดุลแห่งชีวิต จากปัจจัยจูงใจที่เป็นการกระทำเพื่อความสุขของตนเอง (พัชสิรี ชมภูคำและณัฐธิดา จักรภีร์ศิริสุข, 2563) ส่วนเจเนอเรชันเอ็กซ์ ยังมีบทบาทสำคัญต่อการปฏิบัติงานร่วมกัน เพราะการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมสูงอายุที่เกิดขึ้นทั่วโลก จากจำนวนวัยทำงานลดน้อยลง อัตราการเกิดที่ลดลงและอายุงานที่สูงขึ้น ทำให้สัดส่วนกำลังแรงงานต่อประชากรทั้งหมดลดลง จึงมีผลให้เจเนอเรชันเอ็กซ์ ยังมีโอกาสในการร่วมงานกับเจเนอเรชันซีได้ด้วยเช่นกัน ถ้าเปรียบเทียบกับเจเนอเรชันเอ็กซ์ จะพบว่า เป็นรุ่นที่มีความเข้มแข็ง ปรับตัวง่าย มีความคิดเป็นระบบ ความรับผิดชอบสูงในการทำงาน ทั้งมีประสบการณ์และความรู้ในองค์กรมากกว่ารุ่นอื่น จึงเหมาะที่จะเป็นผู้นำและสามารถให้คำปรึกษาแก่กลุ่มอื่นได้ (สุภัทร มหาภิตติคุณ, 2567)

สำหรับกลุ่มเจเนอเรชันซี คือมีพื้นฐานของการเป็นดิจิทัล เนทีฟ (Digital Natives) ซึ่งเป็นกลุ่มที่เกิดและเติบโตในยุคเทคโนโลยีดิจิทัลและคุ้นเคยกับการใช้คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ดิจิทัลและอินเทอร์เน็ต (นิตยา วงศ์ใหญ่, 2560) สามารถเรียนรู้อย่างรวดเร็วด้านเทคโนโลยี งานวิจัยของ (Rachel, 2020) พบว่า เจเนอเรชันซี ร้อยละ 60 มีความปรารถนาที่จะทำงานที่บ้านโดยไม่ได้สนใจถึงสภาพแวดล้อมรอบด้านที่อาจไม่เอื้ออำนวยเท่ากับการได้ใช้อุปกรณ์ในที่ทำงานแต่มีผลผลิตของงานสูงซีพร้อมที่ช่วยเหลือพนักงานที่มีปัญหาการใช้เทคโนโลยีกับการทำงานที่บ้าน นอกจากนี้ เจเนอเรชันซี ชอบการทำงานภายใต้ความยืดหยุ่นมีความอิสระ เลือกที่จะทำงานรายบุคคลมากกว่าการทำงานเป็นทีมและอยู่ในแนวคิดการทำงานที่ให้ความสำคัญกับสมดุลระหว่างงานและชีวิตส่วนตัวของ Work – Life Balance (The Deloitte Global Millennial Survey, 2020) มากกว่า เจเนอเรชันวายและเจเนอเรชันเอ็กซ์

ความสำคัญของการจัดการตนเอง

การระบาดของโควิด-19 กับการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคดิจิทัล (Digital Transformation) มีผลกระทบ ได้แก่ 1) ผลกระทบต่อธุรกิจ คือ การทำงานจากระยะไกล (Work From Home) โดยธุรกิจต่าง ๆ ใช้รูปแบบการทำงาน

วารสารเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2567)

จากระยะไกลมากขึ้น ทำให้เกิดการพัฒนาระบบและเครื่องมือต่าง ๆ มารองรับการทำงาน 2) ผลกระทบต่อบุคลากร พนักงานจำเป็นต้องมีทักษะใหม่ ๆ ในทักษะการสื่อสารออนไลน์ ทักษะด้านดิจิทัลของ ปัญญาประดิษฐ์ (AI) คลาวด์คอมพิวติ้ง (Cloud Computing) อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (Internet of Things: IoT) รวมถึงทักษะการทำงานเป็นทีม ส่งผลต่อการปรับให้เข้ากับรูปแบบการทำงานใหม่ 3) ผลกระทบของเจเนอเรชันซี จะคุ้นเคยต่อการทำงานด้านเทคโนโลยีที่ปรับตัวเข้ากับรูปแบบการทำงานแบบ Work From Home ได้สะดวกง่ายดาย ซึ่งเป็นผลให้กลุ่มนี้คาดหวังการทำงานที่มีความยืดหยุ่น สะดวก รวดเร็ว สมดังที่ตรงบุคลิกของกลุ่มนี้ ในฐานะคนรุ่นใหม่ เริ่มเข้าสู่ตลาดแรงงาน จำเป็นต้องเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ และปรับตัวให้เข้ากับรูปแบบการทำงานใหม่ซึ่งไม่เพียงแต่เน้นทักษะด้านดิจิทัลแต่ต้องเน้นทักษะใหม่ ๆ ที่มีผลกระทบจากการทำงานในรูปแบบ Work From Home (ไทยรัฐออนไลน์, 2564, Burke, Melissa, Philip, 2022)

กลุ่มเจเนอเรชันซี คือ คนรุ่นใหม่ที่เกิดมาในช่วงของดิจิทัลด้วยเทคโนโลยีครบถ้วน ซึ่งมีทักษะสูงกว่ารุ่นอื่น ๆ แต่เมื่อเข้าเรียนในอุดมศึกษาได้สัมผัสการเรียนการสอนแบบออนไลน์ กิจกรรมถูกจำกัดได้เพียงช่องทางออนไลน์ อาจารย์และเพื่อนในชั้นเรียนติดต่อกันได้เฉพาะช่องทางออนไลน์หรือทางอีเมล การนำเสนองานเป็นการนั่งอ่านสคริปต์ผ่านหน้าจอ ขาดการเห็นหน้ากันแบบตัวต่อตัว (Fact to Face) ส่งผลต่อทักษะการสื่อสารในการทำงานที่ขาดหายไปช่วงระยะเวลาหนึ่ง จากผลการสำรวจของ UKG Workforce Institute เกี่ยวกับเรื่องความกังวลและค่านิยมของเจเนอเรชันซีสำรวจพบว่า ขาดความมั่นใจใน 1) ด้านการเจรจาต่อรอง (Negotiation) ร้อยละ 26 2) ด้านการสร้างเครือข่าย (Networking) ร้อยละ 24 ทั้งด้านการขาดการสื่อสารและทักษะของการสร้างเครือข่ายที่เป็นทักษะจำเป็นต่อการทำงานในอนาคตมากขึ้น (Dawkins, 2004) 3) การพูดอย่างมั่นใจต่อหน้าสาธารณชน (Speaking confidently in front of crowds) ร้อยละ 24 4) ความไม่พร้อมในการแก้ไขความขัดแย้งในการทำงาน (Work conflicts Resolving) ร้อยละ 23 (Workforce Institute, 2019) เมื่อเจเนอเรชันซีต้องเข้าสู่โลกแห่งการทำงานกับช่วงวัย ความคิดที่แตกต่างจากทั้งสองเจเนอเรชัน ผนวกกับการเปลี่ยนแปลงดิจิทัล ทำให้เจเนอเรชันซีต้องเตรียมความพร้อมกับการจัดการตนเองจากปัจจัยดังกล่าว วรรณกรรมสามก๊กจึงมีแง่มุมที่เป็นตำนานที่สามารถจัดการตนเองได้ทุกยุคทุกสมัย

สามก๊กสู่ยุคของเจเนอเรชันซี

สามก๊ก วรรณกรรมเอกของโลก แต่งโดยหลอกว้านจง สามก๊กในฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เป็นวรรณกรรมไทยที่ทรงคุณค่า ที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ เรื่องราวช่วงปลายราชวงศ์ฮั่น ยุคสามก๊กที่เน้นเรื่องราวกลยุทธ์การปกครอง การเมือง ปรัชญาชีวิตและจิตวิทยาของมนุษย์ที่เปรียบเสมือนคลังความรู้ที่สอนให้เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์และได้เห็นตัวละครที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น

วารสารเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2567)

โดยเริ่มจากปลายราชวงศ์ฮั่น ประเทศจีนเริ่มเสื่อมถอย จักรพรรดิเลนเต้สืบทอดบัลลังก์จากบรรพบุรุษแต่อำนาจของราชวงศ์ฮั่นอ่อนแอตามกาลเวลา เปรียบเหมือน รุ่งหนึ่งสร้าง รุ่งสองรักษา รุ่งสามทำลาย โดยจักรพรรดิเลนเต้ไม่ทรงสนพระทัยกิจการบ้านเมือง ปล่อยให้ชนที่มีอิทธิพล เอาเปรียบประชาชน ราษฎรทนไม่ไหว เกิดกลุ่มกบฏถึงขั้นต่อต้าน นำโดยกลุ่มโจรโพกผ้าเหลืองจนกลายเป็นยุคกบฏ เริ่มจากท่ามกลางความวุ่นวาย ขุนพลผู้กล้าหาญทั่วทุกสารทิศ ต่างลุกขึ้นมารวมกันเพื่อปราบโจรโพกผ้าเหลือง ทำให้เกิดกองทัพอาสาสมัครมากมาย แต่เมื่อปราบโจรโพกผ้าเหลืองได้แล้ว ความสงบสุขไม่ได้ดั้งเดิมกลับกลายเป็นการต่อสู้แย่งชิงอำนาจระหว่างกองทัพอาสาสมัคร ที่เป็นขุนพลที่มีอำนาจที่ต้องการแผ่อิทธิพล เริ่มต้นศึกชิงอำนาจที่ยิ่งใหญ่ในการแบ่งแยกดินแดนที่เรียกว่า สามก๊ก โดยขุนพลทั้งหลาย (พระคลัง (หน), เจ้าพระยา, 2544) ประกอบด้วย

1. ขุนพลโจโฉ ดูแลลุยศึกที่ตั้งอยู่ภาคเหนือ ผู้เกิดในตระกูลขุนนาง มีฐานะร่ำรวยด้วยการเริ่มต้นรับราชการทหาร ปราบปรามโจรโพกผ้าเหลือง สถาปนารัฐด้วยการกำจัดตั้งโต๊ะ แต่ทำการไม่สำเร็จจึงหนีหัวซุกหัวขุน มีสติปัญญาเฉียบแหลม มีวิสัยทัศน์ เก่งกาจด้านกลยุทธ์ ใจกว้างแต่โหดเหี้ยม ไม่ไวใจใคร พร้อมทั้งทำทุกอย่างเพื่อรักษาอำนาจและความปลอดภัยจนสามารถชักชวนผู้คนเข้าร่วมสร้างกองทัพขยายอำนาจและอิทธิพลอย่างกว้างไกลในเขตภาคเหนือ วาทะอมตะของโจโฉที่แสดงความเด็ดเดี่ยวมั่นคงและแน่วแน่ คือ “ข้ายอมทรยศคนทั้งโลก แต่ไม่ยอมให้ใครทรยศข้า”

2. ขุนพลเล่าปี่ ดูแลจ๊กก๊ก ในภาคตะวันตกเฉียงใต้ ผู้ที่เกิดในตระกูลที่สืบเชื้อสายมาจากราชวงศ์ฮั่น (เป็นสายรอง) เป็นผู้ยึดมั่นในคุณธรรม กล้าหาญเด็ดขาด มีความเมตตา ซื่อสัตย์และรับฟังความคิดเห็นของคนมากกว่าขุนพลอื่น ๆ เล่าปี่เป็นผู้เริ่มต้นจากการเป็นทหารอาสาสมัครปราบโจรโพกผ้าเหลือง เป็นผู้รวบรวมผู้คนสร้างกองทัพเพื่อกอบกู้ราชวงศ์ฮั่น ปกครองจ๊กก๊กวาหะของเล่าปี่ “ข้ารู้สึกขอบคุณทุกคนที่อยู่เคียงข้างข้า ข้าจะไม่ลืมบุญคุณนี้”

3. ขุนพลซุนกวน ดูแลง่อก๊ก ตั้งอยู่ภาคตะวันออกเฉียงใต้ ผู้กล้าที่อายุน้อยที่สุดที่ขึ้นครองราชย์ได้เพียง 19 ปี เป็นบุตรของซุนเกียนในแถบกังตั๋ง มีความสามารถรอบด้าน วิสัยทัศน์ยาวไกล ใจเย็น รู้จักใช้คน รักประชาชน และกล้าหาญขอการผจญภัยเป็นชีวิตจิตใจ เป็นผู้สืบทอดอำนาจปกครองง่อก๊ก เพื่อรักษาสมดุลาอำนาจ นอกจากนั้นยังมีตัวละครอื่น ๆ อีกมากที่สามารถนำวิธีการมาประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม

ถอดบทเรียนจากตัวละครของสามก๊กต่อเจเนอเรชันซี

จากการสำรวจปัญหาของเจเนอเรชันซีเมื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานนั้น พบว่า

1. การขาดความมั่นใจในด้านการเจรจาต่อรอง เมื่อ เจเนอเรชันซี ที่เติบโตมากับเทคโนโลยี การสื่อสารผ่านตัวอักษรจะมีมากกว่าการพูดต่อหน้า ส่งผลให้ทักษะการเจรจาต่อรองแบบตัวต่อตัวอาจด้อยกว่ารุ่นก่อน ดังนั้นในบทเรียนของสามก๊กที่ว่าด้วย การเจรจาต่อรองของ เจเนอเรชันซี เริ่มจากขั้นตอนดังนี้

วารสารเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2567)

1.1 ต้องรู้จัก “ตัวตน” ของตัวเองจากตัวอย่างของ 1) โจโจ ผู้มีความฉลาดหลักแหลม ปรับกลยุทธ์ตามสถานการณ์ 2) เล่าปี ยึดมั่นในจริยธรรม สร้างความน่าเชื่อถือ 3) ซุนกวน ใจเย็น วางแผนรอบคอบ โดยเจเนอเรชั่นซี ต้องค้นหาจุดแข็ง พัฒนาจุดอ่อน ปรับกระบวนการเจรจาให้เหมาะกับตนเอง

1.2 เข้าใจคู่เจรจา ด้วยการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์จุดยืน ความต้องการอีกฝ่าย พร้อมทั้งคาดการณ์ผลลัพธ์ และมีแผนสำรอง โดยมีการศึกษาข้อมูล สังเกต เรียนรู้ภาษากายและเข้าใจอารมณ์ของคู่เจรจา (ธีรพงศ์ ประดิษฐ์กุล, 2022)

1.3 วางกลยุทธ์ ด้วยกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน เตรียมข้อเสนอที่น่าสนใจ รู้จัก จังหวะ จับสัญญาณตามสถานการณ์ พร้อมทั้งเรียนรู้กลยุทธ์ที่หลากหลาย ในเรื่องของการโน้มน้าว การประนีประนอม

1.4 ฝึกทักษะการสื่อสาร ด้วยการพูดจาสุภาพ ชัดเจน ตรงประเด็น ต้องฟังอย่างตั้งใจ ทำให้ความเข้าใจมุมมองของคู่เจรจา และสื่ออารมณ์ความรู้สึกผ่านภาษากายและน้ำเสียงที่ฟังอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ (Verdeber, 2005)

ตัวอย่างบทเรียนจากสามก๊ก ตอนที่ เล่าปีเจรจากับซุนกวน เกี่ยวกับพันธมิตรต่อต้านโจโฉ เน้นความซื่อสัตย์ จริงใจ สร้างความไว้วางใจ โจโฉหลอกล่ออ้วนเสี้ยว ให้ยกทัพไปตีเล่าปี ใช้กลยุทธ์และเล่ห์เหลี่ยมต่าง ๆ นานา หรือตอนที่ซุนกวน ใช้จิวอี้ เจริญต่อรองกับโจโฉเน้นความเฉลียวฉลาด ปรับแผนตามสถานการณ์

2. การสร้างเครือข่าย การสร้างเครือข่ายนั้นจะเป็นไปได้ยากและมีวงจำกัดถึงแม้จะมีการติดต่อสื่อสารใช้ระบบผ่านออนไลน์ แต่ขาดการปฏิสัมพันธ์กันแบบพบปะกันโดยตรงที่จะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีนำไปสู่การสร้างเครือข่ายได้ในไม่ช้า

อย่างไรก็ตาม การสร้างเครือข่ายของ เจเนอเรชั่นซี มีวิธีการสร้างเครือข่ายที่ต่างจะรุ่นก่อนจากกาลเวลาที่เปลี่ยนไปพร้อมความรวดเร็วของเทคโนโลยีทำให้การสร้างเครือข่ายก็ต่างไปด้วยเช่นกัน ดังนี้

2.1 เน้นการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ ในโซเชียลมีเดีย ประเภท TikTok, Instagram, LinkedIn หรือเข้าร่วมกลุ่มชุมชนออนไลน์เพื่อเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ หาเพื่อนใหม่ และรับคำแนะนำได้แบบเปิดกว้าง (Douglas, 2001)

2.2 มุ่งเน้นไปที่ความสัมพันธ์ที่แท้จริงให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นในลักษณะแบบการตั้งใจฟัง (active listening) ที่มีความหมาย พร้อมทั้งสนับสนุนมากกว่าการสร้างเครือข่าย (connections) เพื่อหวังผลประโยชน์ในกลุ่มที่สนใจ

2.3 ต้องการการสื่อสารที่รวดเร็วและตรงประเด็นภาษาที่สั้นกระชับจากอิโมจิและวิดีโอในการสื่อสารและไม่มีพิธีรีตองมากนัก (פורררררר 2565)

2.4 ให้ความสำคัญกับความหลากหลายและการรวมกลุ่ม สนใจหาเครือข่ายที่เปิดกว้างและหลากหลาย สะท้อนให้เห็นถึงโลกที่ดำรงอยู่ (ประไพศรี ธรรมวิริยะวงศ์, 2559)

วารสารเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2567)

การสร้างเครือข่ายเป็นกลยุทธ์สำคัญสำหรับความสำเร็จในชีวิต เครือข่ายเปรียบเหมือนเป็นคลังแห่งทรัพยากรที่มอบโอกาส ความรู้ การสนับสนุนและสร้างความสัมพันธ์ที่ดี เรียกว่า ทฤษฎีวงกลม 3 วง (The Networking Circles) แนวทางในการสร้างเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ (Bahimann, 2020) ประกอบด้วยวงแหวนหลัก (Core Circle) วงแหวนภายใน (Inner Circle) และวงแหวนภายนอก (Outer Circle)

1. วงแหวนหลัก (Core Circle) คือ กลุ่มคนสนิทที่ไว้ใจได้ มีความเชื่อมั่นในตัวตนและสนับสนุนเป้าหมาย ส่วนใหญ่มีจำนวนน้อย ประมาณ 5-10 คน จะมีลักษณะความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดลึกซึ้งและสามารถพึ่งพาอาศัยกันได้ ส่วนใหญ่เลือกคนที่มีความคิด ความเชื่อและเป้าหมายคล้ายคลึงกัน

2. วงแหวนภายใน (Inner Circle) คือ กลุ่มคนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด แต่ไม่ได้มีความสนิทสนมเท่ากับ Core Circle มีจำนวนมากกว่า Core Circle ประมาณ 10 – 20 คน สามารถแบ่งปันข้อมูล ความรู้และให้โอกาสกัน พร้อมร่วมมือกันในโครงการต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีความสามารถและประสบการณ์ที่หลากหลาย

3. วงแหวนภายนอก (Outer Circle) คือ กลุ่มที่มีความสัมพันธ์แบบมืออาชีพ มีจำนวนมากกว่าวงแหวนหลักและวงแหวนภายใน ด้วยการรู้จักกันผ่านงาน กิจกรรมหรือความสนใจ พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้และโอกาส

ตัวอย่างบทเรียนจากสามก๊ก 1) บทที่โจโฉเป็นตัวอย่างที่ดีของการสร้างเครือข่าย โจโฉเป็นผู้นำด้วยปณิธานอันแรงกล้า ประารถาโค่นล้มตั้งโต๊ะ ขุนศึกผู้กึ่งฉินที่กุมอำนาจเหนือพระเจ้าเหี้ยนเต้ ฮองเต้ผู้ยิ่งใหญ่ของแผ่นดิน จากจุดเริ่มต้นของการที่โจโฉอาสาเข้าลอบสังหารตั้งโต๊ะ แต่แผนการล้มเหลวทำให้ต้องหนีตายแต่ยังคงมีความมุ่งมั่นที่จะกอบกู้ราชบัลลังก์ยังคงอยู่ ด้วยความมีปณิธานอันแน่วแน่ โจโฉปลุกไฟในใจของผู้คนรอบข้างให้มาอยู่ใต้ปีกด้วยความศรัทธา จนก่อตั้งเป็นก๊กที่ยิ่งใหญ่ที่สุด สำหรับตัวอย่างนี้ จะพบว่า โจโฉได้สร้างเครือข่ายของ Core Circle เป็นขงเบ้ง กวนอู เตียวหุย และเล่าปี่ 2) ตอนที่เล่าปี่และขงเบ้งเดินทางไปกั๋งตั้งเพื่อขอเป็นพันธมิตรกับขุนกวนเพื่อต่อต้านโจโฉ ขงเบ้งใช้คารมของจิวยี่ ขุนศึกที่สำคัญของง่อก๊ก ที่ให้เห็นความสำคัญของการร่วมมือกันจนทำให้ขุนกวนร่วมสาบานเป็นพี่น้องกับเล่าปี่ (สามก๊ก ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน))

อย่างไรก็ตาม การสร้างเครือข่าย เป็นกระบวนการต่อเนื่องต้องใช้เวลา ความพยายามและความจริงใจ จะทำให้เกิดคุณค่าของเครือข่ายและมีโอกาสสู่ความสำเร็จ

3. การพูดอย่างมั่นใจต่อหน้าสาธารณชน คือ การใช้โอกาบกัปริยาทางภาษาเพื่อสื่อสารเป็นการถ่ายทอดความรู้สึกความต้องการและอารมณ์ต่าง ๆ ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารและ Harmer (2001) กล่าวว่าความสามารถในการพูดอย่างคล่องแคล่วไม่ได้เป็นเพียงความรู้ทางภาษาแต่สามารถผลิตข้อมูลและภาษาได้ตามเป้าหมายของผู้สื่อสารในด้านกาการแสดงความคิดเห็น การโน้มน้าวใจ ฯลฯ

การพูดเป็นได้ทั้งศาสตร์และศิลป์ จากศาสตร์ถึงหลักเกณฑ์ วิธีการและเทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ในการพูด เช่น การใช้ภาษาที่ถูกต้อง การเรียบเรียงเนื้อหา การออกเสียง การใช้ภาษากาย ส่วนศิลป์ คือ การฝึกฝน การจุด

วารสารเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2567)

ประกายความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้สัญชาตญาณและความรู้สึก นั้นหมายความว่า การนำศาสตร์มาใช้ในการพูดใช้ ศิลป ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ตามวัตถุประสงค์ สรุป การพูดที่ดี มิได้มาจากการท่องจำหรือจากการอ่านแต่ ต้องอาศัยการฝึกฝน การพัฒนาและการใช้ศาสตร์ของการพูดตามสถานการณ์ที่เหมาะสม การติดต่อสื่อสารด้วย คำพูด กิริยาท่าทาง ที่เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจหรือสร้างอิทธิพลต่อความคิด ทักษะคติ และการปฏิบัติของผู้ฟัง (อรวรรณ ปิรันธน์โอวาท, 2550) ดังนั้น วัตถุประสงค์ของการสื่อสารแบ่งเป็น 4 ประเภท ดังนี้

3.1 เพื่อแจ้งให้ทราบ หมายถึง การสื่อสารที่มีเป้าหมายเพื่อเสนอข้อเท็จจริง นำเสนอข่าวสารเรื่องราว ความเป็นมาให้ผู้รับสารได้ทราบและเข้าใจ อาจมีการแทรกหลักวิชาการให้ผู้รับสารนำไปพิจารณาเพื่อประโยชน์ ของผู้รับสารหรือนำไปปรับปรุงแก้ไข

3.2 การนำเสนอความรู้ทางวิชาการหมายถึง การสื่อสารที่มีจุดประสงค์หลักเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความ เข้าใจ เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาการต่าง ๆ โดยสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้รับสารเป็นการนำเสนอความรู้ทางวิชาการ มักเกี่ยวข้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวกับหัวข้อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวิธีการด้านเทคนิค เครื่องมือ กระบวนการเกี่ยวกับหัวข้อต่าง ๆ พร้อมผลลัพธ์ในข้อมูล ผลการวิเคราะห์ สรุปและอภิปรายตามวัตถุประสงค์

3.3 เพื่อให้เกิดการโน้มน้าวใจ ให้จงใจเห็นพ้องกันในการคิดเห็น ความรู้สึกหรือความต้องการที่จะส่ง สารให้แก่ผู้รับสารโดยใช้การเร้าอารมณ์ให้เกิดความรู้สึกคล้อยตาม

3.4 การสื่อสารเพื่อความบันเทิง เป็นการสื่อสารให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลินแก่ผู้รับสาร มักเป็น เรื่องราวที่สอดแทรกความคิดเห็น ความรู้สึกความชอบ ไม่ชอบของผู้ส่งสารไปด้วย (ภัทริยา สุวรรณวงศ์, 2562)

สำหรับตัวอย่างบทเรียนจากสามก๊ก ตอนที่สุมาอี้โน้มน้าวใจโจโฉให้ยกทัพไปตีเมืองซีจิ๋ว หลังจากเล่าปี่พ่าย แพ้ต่อโจโฉในยุทธการที่ทุ่งเต็ง สุมาอี้ได้เสนอแผนโน้มน้าวใจโจโฉให้ยกทัพไปตีเมืองซีจิ๋ว เมืองหลวงของจ๊กก๊ก ด้วยการโน้มน้าวใจโจโฉว่า จ๊กก๊กเป็นภัยคุกคามต่อโจโฉ เพราะเล่าปี่เป็นศัตรู มีขงเบ้งที่มากด้วยกลยุทธ์ ในขณะที่โจโฉเป็นคนเก่งและมีจำนวนทหารพร้อมทั้งอาวุธยุทธภัณฑ์ทันสมัย การยึดครองเมืองซีจิ๋วจะทำให้โจโฉได้เป็นใหญ่ใน แผ่นดิน

ตอนที่โจโฉปลุกใจทหารก่อนยกทัพไปตั้งโต๊ะ ด้วยการบรรยายถึงความโหดร้าย ความอยุติธรรมของตั้งโต๊ะ และยกย่องความกล้าหาญของทหารที่เป็นวีรบุรุษผู้พิทักษ์แผ่นดินจีน พร้อมทั้งสร้างขวัญกำลังใจให้ทหารมั่นใจ ในโจโฉและพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับศัตรู การยกทัพครั้งนี้เป็นภารกิจสำคัญของทุกคน และทหารทุกคนจะได้รับ รางวัล สัญญาการดูแลทหารและครอบครัวของทหารอย่างดี ตัวอย่างประโยคจากการปราศรัย "ข้าพเจ้าขออาสา เป็นผู้นำกองทัพไปปราบตั้งโต๊ะ ข้าพเจ้าจะไม่ทอดทิ้งพวกท่าน!" "ทหารทุกคนล้วนเป็นวีรบุรุษของแผ่นดิน ข้าพเจ้า ภูมิใจที่มีพวกท่านร่วมรบ!" "การต่อสู้ครั้งนี้เป็นการต่อสู้เพื่ออนาคตของลูกหลานของเรา ข้าพเจ้าขอให้พวกท่าน ร่วมแรงร่วมใจกัน!" "ข้าพเจ้าสัญญาว่า จะดูแลทหารทุกคนและครอบครัวของพวกท่านอย่างดี ข้าพเจ้าจะไม่มีวัน ลืมความเสียสละของพวกท่าน!" ซึ่งเปรียบเสมือนการปลุกใจทหาร

วารสารเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2567)

4. ความไม่พร้อมในการแก้ไขความขัดแย้งในการทำงานจุดเริ่มต้นของความขัดแย้งเกิดจากความคิดไม่ตรงกัน จากหลายปัจจัย เช่น ความแตกต่างระหว่างบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล อาจเกิดจากบุคลิกภาพบางอย่าง อาจไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน ความไม่เท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วมโดยเฉพาะในเรื่องการแบ่งงานให้เสมอภาคต่อเนื้องานที่ได้ รวมถึงการประเมินผลตามศักยภาพของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ อาจเกิดจากรูปแบบความคิด มุมมอง วัฒนธรรมการทำงาน ซึ่งสาเหตุความขัดแย้งเกิดจากวัยที่ต่างกันในเรื่องประสบการณ์ ค่านิยม การสื่อสารที่ไม่ชัดเจนนำไปสู่การเข้าใจผิดรวมถึงการคาดหวังสิ่งที่แตกต่างกันจากการทำงานร่วมกัน

ตัวอย่างของการแบ่งงานของขงเบ้ง ผู้มีปัญญาเฉียบแหลม แต่จะมีนิสัยที่ไม่ไวใจและไม่แบ่งงานให้กับผู้อื่น ส่วนใหญ่จะเสียเวลากับการทำงานเล็กน้อย จนไม่มีเวลาพักผ่อนทำให้เกิดปัญหาสุขภาพตามมา

อย่างไรก็ตาม เจเนอเรชันซี จะมีความแตกต่างกับการทำงานในรุ่นอื่น ๆ แต่บทเรียนในสามก๊กเป็นตำนานที่สามารถประยุกต์ได้ในทุกช่วงวัยของการปฏิบัติงานในองค์กร สำหรับคนรุ่นหลังได้ชวนคิดเพิ่มเติมดังนี้

1. พิชิตศึกทางใจ กลยุทธ์ของผู้ชำนาญศึก ในตำราพิชัยสงครามของซุนวู กล่าวว่า ผู้บัญชาการที่เก่งกาจไม่ได้วัดจากจำนวนของชัยชนะ แต่วัดจากความสามารถในการเอาชนะโดยไม่ต้องรบ ขุนศึกที่แท้จริงย่อมรู้ว่าพิชิตใจศัตรู โดยไม่ต้องเสียกำลังพล ทรัพยากรและสร้างมิตรภาพที่ยั่งยืนได้ การบุกเมืองนั้นต้องใช้เสบียง กำลังทหาร และสูญเสียเลือดเนื้อ แต่การพิชิตใจนั้น ไม่ว่าจะด้วยมิตรภาพหรือความน่าเกรงขามล้วนเป็นกลยุทธ์ที่ชาญฉลาด ในตอนที่กล่าวถึง เล่าปี่ ศาสตราจารย์แห่งการพิชิตศึกทางใจ

เล่าปี่เป็นหนึ่งในผู้ก่อตั้งจ๊กก๊กแม้จะสืบเชื้อสายราชวงศ์ฮั่น แต่กำเนิดในตระกูลทอเสื่อ กลับสามารถก้าวขึ้นจากขุนศึกสู่แม่ทัพ ผู้ปกครอง อ๋อง และจักรพรรดิ เล่าปี่โดดเด่นจากผู้นำคนอื่น ๆ ในยุคนั้น ด้วยการมุ่งเน้นการเอาชนะใจผู้อื่น ก่อนที่จะใช้กำลัง จากวาทศิลป์และการให้ใจ เล่าปี่มีทักษะการพูดโน้มน้าวและรู้จักให้เกียรติผู้อื่น ดึงดูดผู้คนให้เข้าร่วมกับเขาด้วยการใช้กำลังอย่างชาญฉลาด เล่าปี่เข้าใจว่า การใช้กำลังเพียงอย่างเดียว อาจสร้างความเกลียดชัง และไม่ร่วมมือ เขาจึงใช้กำลังอย่างมีเหตุผล เน้นการป้องกันมากกว่าการโจมตี จากตัวอย่างที่เล่าปี่ได้กระทำ คือ การเชิญขงเบ้งด้วยการแสดงความจริงใจ อดทน เดินทางไปเชิญขงเบ้งถึง 3 ครั้ง สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่น และความเคารพต่อผู้มีความสามารถ การสร้างความภักดี เล่าปี่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับเหล่าทหาร และขุนศึกผ่านความซื่อสัตย์ จริงใจและความยุติธรรม ดึงดูดผู้คนที่มีความสามารถมาอยู่ร่วมกันทำให้เล่าปี่รวบรวมผู้คนที่มีความสามารถมาอยู่ใต้บังคับบัญชา การสร้างความภักดีก่อให้เกิดความสามัคคีภายในก๊ก ได้รับการสนับสนุนจากประชาชน และประสบความสำเร็จในการกอบกู้ราชวงศ์ฮั่นได้

2. ความเย่อหยิ่ง ภัยร้ายของกวนอู

กวนอู ขุนพลเอกแห่งจ๊กก๊กขึ้นชื่อถึงความซื่อสัตย์และความกล้าหาญ แต่มีข้อเสียคือความเย่อหยิ่ง จองหองในตอนแห่งการปฏิเสธการแต่งงาน โดยกวนอูได้ดูถูกองก๊ก โดยกล่าวว่า “เราจะไม่เอาหงส์ไปแต่งงานกับ

วารสารเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2567)

สุนัข” สร้างความโกรธแค้นและบั่นทอนความสัมพันธ์ และตอนที่ยกทัพไปตีเมืองอื่นโดยพลการ เพิ่งเฉยคำเตือนของขงเบ้ง ที่เมืองเกงจิ๋วไว้ว่างเปล่า ทำให้เมืองถูกยึดได้ง่าย

สรุปว่า ความเย่อหยิ่ง เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จ แม้กวนอูจะมีความซื่อสัตย์เก่งกาจ แต่ความประมาทอาจตัดสินใจผิดพลาดที่นำไปสู่จุดจบโดยง่าย

สำหรับบทเรียนสำหรับ เจเนอรัลซันซี 1) การสร้างความมั่นใจในตัวเองเป็นสิ่งที่ดีแต่ต้องไม่ล้ำเส้นจนกลายเป็นความเย่อหยิ่ง 2) การไตร่ตรองก่อนตัดสินใจ ฟังคำแนะนำจากผู้ร่วมงานเป็นสิ่งสำคัญ 3) การรักษาความสัมพันธ์ที่ดีและต่อเนื่องเป็นสิ่งที่ควรค่าแก่การใส่ใจ

3. มีเงิน ไม่มี แสร้งรบได้ รบไม่ได้ เป็นกลยุทธ์ของเล่าปี่

ในตำราพิชัยสงครามของซุนวู เน้นความสำคัญของเพทุบาย ซึ่งเป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่า การใช้เล่ห์เหลี่ยมหลอกศัตรู ในตอนที่เล่าปี่แสร้งอ่อนแอต่อหน้าโจโฉ เพราะเล่าปี่รู้ว่าตนยังไม่พร้อมที่จะเผชิญหน้ากับโจโฉ เล่าปี่จึงแสร้งเป็นคนซื่อแล้ว อ่อนแอไร้ความทะเยอทะยาน ทำให้โจโฉคลายความระแวง มองข้ามเล่าปี่ ทำให้เล่าปี่ได้มีเวลาพัฒนาตนเอง และตอนที่เล่าปี่ปิดความทะเยอทะยานแต่เล่าปี่นั้น มีปณิธานในการกอบกู้ราชวงศ์ฮั่น โดยเล่าปี่เลือกที่จะเก็บความตั้งใจไว้ เมื่อโจโฉถามถึงผู้ที่มีศักยภาพที่จะเป็นใหญ่ คือ มีโจโฉและเล่าปี่ในแผ่นดินนี้เท่านั้น แต่เล่าปี่หลีกเลี่ยงการพูดถึงตนเองเพราะเริ่มรู้ถึงอันตรายมาสู่ตน ตอนนั้น มีฟ้าผ่า เล่าปี่ทำตะเกียบหลุดมือ บอกเป็นนัยว่าตนเองเป็นคนกลัวฟ้าร้อง โจโฉหัวเราะแล้วกล่าวว่า ท่านชาย ไฉนจึงกลัวฟ้าร้อง แต่เล่าปี่ยืนยันว่าตนเป็นคนอ่อนแอ ทำให้โจโฉคลายความสงสัย บางครั้งเป็นคนเข้มแข็งแต่แสร้งอ่อนแอก็ได้

สรุป การแสร้งรบได้ รบไม่ได้ แสดงถึงความเฉลียวฉลาด ความสามารถในการอ่านเกมส์ จึงทำให้เล่าปี่รักษาชีวิต หลบเลี่ยงการปะทะกับโจโฉ ทำให้มีเวลาพัฒนาตนเอง ในการสะสมกำลังทหาร เตรียมพร้อมต่อสู้ และบรรลุเป้าหมายของตนเองได้

บทเรียนเจเนอรัลซันซี คือ 1) มีความคิดสร้างสรรค์สามารถใช้กลยุทธ์สร้างสรรค์สิ่งที่ดีแก่ส่วนร่วม 2) มีความมั่นใจ รู้จักปกปิดจุดอ่อนแสดงให้คนอื่นเห็นแต่จุดแข็ง 3) ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองเมื่อโอกาสที่เหมาะสม 4) รู้เท่าทันโลก รู้จักเก็บความลับโดยไม่เปิดเผยข้อมูลสำคัญให้กับผู้อื่น

5. รู้เขารู้เรา รบร้อยครั้ง ชนะร้อยครั้ง

เป็นประโยคที่ตราตรึงกับคนอ่านและกล่าวถึงวลีนี้ในทุกอาชีพ ที่เป็นตอน กลางเปิดเมืองของขงเบ้ง ในช่วงที่สุมาอี้เข้าโจมตีเมือง ขงเบ้งรู้ว่าตนเองมีกำลังน้อย ด้านทหารและเสบียง ขงเบ้งจึงใช้กลยุทธ์ รู้เขารู้เรา ในลักษณะนี้รู้เขา ขงเบ้งรู้ว่าสุมาอี้เป็นคนฉลาด ระแวงและไม่ไวใจ หากเปิดเมืองต้อนรับ รู้เรา ขงเบ้งรู้ว่า ตนเองมีทหารน้อยกว่าด้วยพละกำลังที่เสียเปรียบ ขงเบ้งจึงสั่งให้ทหารซ่อนตัวและเปิดประตูเมืองให้ชาวบ้านกวาดพื้น

วารสารเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2567)

สูมาอ้อเห็นแล้วเกิดความสงสัย ไม่กล้าเข้าเมืองเป็นช่วงของการวัดใจซึ่งกันและกัน ผลลัพธ์ คือ ขงเบ้งรักษาเมืองไว้ได้ด้วยการหลอกล่อสูมาอ้อได้

สรุป การรู้เขา ต้องศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน กลยุทธ์และวิธีการต่อสู้ วิเคราะห์สถานการณ์ ปัจจัยแวดล้อม โอกาสและอุปสรรค ส่วนการรู้เรา ต้องประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน ทรัพยากรและขีดความสามารถของตนเอง เข้าใจเป้าหมาย จุดยืนของตนเอง วิเคราะห์จุดที่ตนเองเหนือกว่า หรือด้อยกว่าคู่ต่อสู้

บทเรียนเจเนอเรชั่นซี 1) ใฝ่เรียนรู้ รู้จักคู่แข่ง หาข้อมูลวิเคราะห์คู่แข่ง ด้านจุดแข็ง จุดอ่อนและกลยุทธ์ 2) รู้จักตนเอง เข้าใจตนเองจุดแข็ง จุดอ่อน พัฒนาตนเอง 3) มีความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหา 4) ปรับตัวเก่ง พร้อมรับมือกับความท้าทาย

6. อย่าตัดสินใจทุกเรื่องในยามทุกข์และสุข

บทเรียนนี้ สอนเรื่องของการมีสติต่อการตัดสินใจ โดยเฉพาะยามที่ต้องเผชิญกับอารมณ์รุนแรง ในระหว่างความสุขและความทุกข์ แสดงให้เห็นถึงการจัดการอารมณ์ของตนเอง ในตอนที่เล่าปีบุกง่อ๊ก หลังจากสูญเสียกวนอูและเตียวหุยด้วยอารมณ์ที่โกรธแค้น เล่าปีไม่ฟังคำค้านของขงเบ้ง เล่าปีเสียชีวิตทำให้กองทัพพ่ายแพ้ และตอนที่โจโฉบุกง่อ๊ก หลังจากที่โจโฉได้รับชัยชนะหลายครั้ง เกิดความหยิ่งโส จึงตัดสินใจบุกง่อ๊กโดยไม่มีความรู้ในเรื่องทางเรือ ผลที่ตามมา คือ ความพ่ายแพ้ของกองทัพโจโฉทั้งสูญเสียทหารและเสบียงจำนวนมาก

สรุป ความทุกข์ ความสุข ส่งผลต่อการตัดสินใจ ถ้าเป็นความทุกข์ อาจตัดสินใจด้วยอคติ มองโลกให้แง่ร้าย มองข้ามความเสี่ยง ในขณะที่ความสุขอาจตัดสินใจด้วยความประมาท มองข้ามปัญหา มองโลกให้แง่ดีเกินไป ดังนั้น จึงต้องมีสติไตร่ตรองและรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน

บทเรียนสำหรับเจเนอเรชั่นซี 1) การควบคุมอารมณ์ ไม่ตัดสินใจในยามโกรธ ดีใจ เสียใจ 2) มีสติ คิด วิเคราะห์ ไตร่ตรอง ก่อนตัดสินใจ 3) รับฟังคำแนะนำจากผู้อื่นด้วยมุมมองที่หลากหลาย 4) เรียนรู้จากอดีต ศึกษาบทเรียน หลีกเลี่ยงไม่ซ้ำรอยเดิม

7. ดีได้แต่เด่นให้เป็น การมีความดีเป็นสิ่งที่ดีแต่การเด่นมากเกินไป อาจไม่ใช่สิ่งที่ดีเสมอไป เป็นตอนที่เอี้ยวเซียว ที่ปรึกษาของโจโฉ แสดงให้เห็นถึงความเด่นของตนเองโดยไม่รู้กาลเทศะ เอี้ยวเซียว เป็นคนที่ฉลาดหลักแหลม รู้ใจโจโฉแต่แสดงความฉลาดไม่ถูกกาลเทศะ ทำให้โจโฉไม่พอใจ ในเรื่องที่โจโฉนั่งอยู่บัลลังก์และมีชนมถ่อ่งหนึ่งถูกส่งมาให้ โจโฉก็เขียนคำว่า หนึ่งคำขนม ซึ่งโจโฉอาจเขียนเตือนตนเองไว้แต่เอี้ยวเซียวกลับไปแบ่งให้ทหาร ซึ่งโจโฉยังไม่ได้สั่งการอย่างไร เอี้ยวเซียวเดาถูกแต่มันผิดกาลเทศะ โจโฉเริ่มระแวง และตอนที่เล่าปียกกองทัพมาตี โจโฉไม่รู้ว่าจะสู้อย่างไรด้วย ตอนนั้นโจโฉกินข้าวอยู่เป็นขาไก่ โจโฉคืบขาไก่ออกมาแล้วบอกว่า ขาไก่เท่านั้น ทหารก็เดินออกมาแล้วบอกว่า รหัสของวันนี้ คือ ขาไก่ เอี้ยวเซียวได้ยินดังนั้น ไม่รอช้า อวดฉลาด บอกให้ทหารทุกคนถอยทัพให้หมด เปรียบเสมือนว่า จะกินก็ไม่ได้จะทิ้งก็เสียดาย โจโฉที่เดินออกมาและเห็นกองทัพถอยทัพกลับ โจโฉถาม

วารสารเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2567)

ว่า ข้าสั่งให้เจ้าถอยทัพเมื่อไหร่ ทหารบอกว่า ท่านเอียวเซียวบอกว่า ท่านให้รหัสเป็นขาไก่ ท่านตัดสินใจว่า จะถอยทัพกลับ โจโฉไม่รอข้าสั่งประหารเอียวเซียวทันที

สรุป คนฉลาดไม่ได้วัดจากการพูด แต่วัดจากการกระทำผลงานและการละเทศะนั้นสำคัญกว่า การอวดฉลาด คนฉลาดนั้นต้องรู้จักเก็บความลับหรือแกล้งโง่ เมื่อยามจำเป็น คนฉลาดจะโดดเด่นที่ผลงาน การกระทำมากกว่าการพูด และรู้จักกาลเทศะ รู้ว่าเมื่อไหร่ควรเด่น เมื่อไหร่ควรเงียบ

บทเรียนสำหรับเจเนอเรชันซี 1) มีความสามารถเป็นสิ่งที่ดีแต่ต้องรู้จักใช้ให้ถูกที่ ถูกเวลา 2) รู้จักกาลเทศะ ลดการแสดงออกมากเกินไป 3) เคารพผู้อื่นโดยไม่ตัดสินใจแทนผู้อื่น 4) คิดวิเคราะห์และไตร่ตรองก่อนตัดสินใจ

8. การถ่อมตน คือ อารูธแห่งความสำเร็จ

ความถ่อมตนเป็นคุณธรรมอันล้ำเลิศ การเป็นคนเก่ง ดี หรือ เด่น ไม่สำคัญเท่ากับการถ่อมตน ในตอนที่ซุนกวน ผู้นำแห่งง่อก๊ก ผู้ใช้ความถ่อมตนเป็นอาวุธลับสู่ความสำเร็จ ซุนกวนแม้อายุน้อย แต่สามารถปกครองขุนศึกและแม่ทัพที่มีอายุมากกว่าได้ โดยแสดงความเคารพต่อผู้ใหญ่เสมอ และซุนกวนแกล้งโง่เพื่อเปิดโอกาสให้ขุนนางแสดงความคิดเห็น ทั้งยังเป็นผู้กระจายอำนาจให้แม่ทัพให้รู้สึกถึงการเป็นเจ้าของผลงาน

สรุป ความถ่อมตน ช่วยให้พิชิตใจผู้คน สร้างความสามัคคีภายในและปกครองอย่างทั่วหน้าด้วยความยุติธรรม

บทเรียนสำหรับเจเนอเรชันซี 1) รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่โอ้อวด 2) เคารพผู้อื่น ไม่ว่าจะอายุ ยศ ตำแหน่ง 3) รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 4) ให้โอกาสผู้อื่นได้แสดงความสามารถ

9. อยากรยิ่งใหญ่ ต้องพร้อมแบกรับความเสี่ยง

ความยิ่งใหญ่ ไม่ได้เกิดจากโชคช่วยแต่ต้องแลกมาด้วยความเสี่ยงในตอนที่เราออกไปออกจากตระกูล ขุนนางและต้องเผชิญความยากลำบาก แต่ด้วยความกล้าหาญ ความจริงใจและปณิธานอันยิ่งใหญ่ เราจะสามารถแบกรับความเสี่ยงจนกลายเป็นจักรพรรดิ ในขณะที่โจโฉปกครองดินแดนภาคเหนือที่กว้างใหญ่ แต่มีความกล้าหาญแสดงให้เห็นผ่านการตัดสินใจ สังหารตั้งโต๊ะ

สรุป ผู้นำที่ยิ่งใหญ่ ต้องกล้าเผชิญกับความจริงกล้าเสี่ยง ส่วนผู้ตามมักกลัวความเสี่ยง

บทเรียนสำหรับเจเนอเรชันซี 1) กล้าที่จะเสี่ยงเพื่อสิ่งที่ยิ่งใหญ่ 2) มีความกล้าหาญเผชิญความยากลำบาก 3) มีความจริงใจ ต่อตนเองและผู้อื่น 4) มีปณิธานอันยิ่งใหญ่มุ่งมั่นสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้

วารสารเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2567)

บทสรุป

เจนเนอเรชันซีเป็นกลุ่มที่มีพื้นฐานแห่งการเป็นดิจิทัลเนทีฟ (Digital Natives) ด้วยความสามารถเรียนรู้อย่างรวดเร็วด้านเทคโนโลยีด้านดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ คราว์คคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง ฯลฯ ทั้งเป็นกำลังสำคัญของชาติ แต่การจะนำพาประเทศจากยุคเก่าไปสู่ยุคใหม่แห่งอนาคตที่สามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้ ต้องมุ่งเน้นพัฒนาทักษะตนเองในทุก ๆ ด้าน เติมเต็มสิ่งที่ขาดหายไปในช่วงวิกฤตของโลก การศึกษากลยุทธ์ถอดบทเรียนจากต้นแบบวรรณกรรมสามก๊กเป็นแนวทางหนึ่งที่ตอบสนองความคิด ความเข้าใจให้ได้ชัดเจน นำไปปฏิบัติปรับใช้ได้ง่ายและยังเหมาะสมกับสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในวันนี้และอนาคต

บรรณานุกรม

- คาร์, ตักลาส. (2563). *Hyper Auditor: กองการตลาดผู้มีอิทธิพลของคุณสำหรับ Instagram, YouTube, TikTok*. สืบค้นวันที่ 22 ตุลาคม 2567). <https://th.martech.zone>
- ธเนศน์ นุ่นมัน. (2559). *ผลสำรวจชี้ พ่อแม่หลังแอ่นกู้เงิน ส่งลูกเข้ามหาวิทยาลัย*. สืบค้น 3 มีนาคม 2567. <https://www.posttoday.com/politic/report/429207>
- ธิติมา ไชยมงคล. (2562). *ประชาชาติธุรกิจ “รู้ทันปัญหา Gen Z เป็นเรื่องง่าย ๆ แค่เข้าใจ*. สืบค้น 9 มีนาคม 2567. <https://www.prachachat.net/csr-hr/news-382415>
- ธีรพงศ์ ประดิษฐ์กุล. (2565). *เทคนิคการเจรจาต่อรองอย่างมีประสิทธิภาพ*. ว.การพิมพ์ไทย.135. <https://www.thaiprint.org/2022/04/vol135/knowledge135-03/>
- นิตยา วงศ์ใหญ่. (2560). *แนวทางการพัฒนาทักษะการรู้จักดิจิทัลของดิจิทัลเนทีฟ*. ว.วิชาการ Veridian E-Journal Silapakorn University.10(2), 1-19.
- ประไพศรี ธรรมวิริยะวงศ์. (2559). *การจัดการความหลากหลายของบุคลากรในองค์กร*. ว.วิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี. 5(2), 1-12.
- ปริศรา ธานีใหญ่. (2565). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานในองค์กรของคน Generation Z*. [วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร]. <https://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/5805/3/ParitsaraThaneeyai.pdf>
- ปอรรักษ์ ยอดเนร. (2565). *การพัฒนาอวัจนภาษาในการสื่อสารผ่านกระบวนการสื่อสารการแสดง*. ว.การประชาสัมพันธ์และการโฆษณาฉบับพิเศษ ฉบับพิเศษเรื่อง “ทัศนคติ ความพึงพอใจ กับการสื่อสารผ่านสื่อที่แตกต่าง.11(ฉบับพิเศษ) (2561), 15-25.

วารสารเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2567)

พระคลัง (หน), เจ้าพระยา. (2544). *คำสาบานในสวนท้อ, สามก๊ก ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน)*.

สำนักพิมพ์ศิลปปาบรรณสาร.

พัชสีรี ชมภูคำและณัฐธิดา จักรภีร์ศิริสุข. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจและแรงจูงใจในการทำงาน: กรณีศึกษาเปรียบเทียบคนเจนเนอเรชัน Y และเจนเนอเรชัน Z ในเขตกรุงเทพมหานคร.

จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์. 42(3),165, 1-18.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2562). *ประชากรยุโรปแบบจำลองประชากรในอนาคต*. สืบค้น 3 มีนาคม

2567. http://service/nso.go.th/nso/snopublish/service/analyse/pop_50.pdf

สุภัทร มหาภิตติคุณ. (2024). *กลุ่มคนแต่ละเจน แตกต่างกันอย่างไร*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

อรรณณ ปิรันธน์โอวาท. (2550). *หลักและปรัชญาวิทยาศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Bahimann, G. (2020). *Prioritize Connections Using Networking Circles*. Retrieved February 8, 2024. <https://tribemineblog.com/prioritize-connections-using-networking-circles/>

Burke, B., Melissa, D., & Philip, D. (2022). *Hype Cycle for Emerging Technologies, 2021*.

Retrieved Retrieved March 15, 2024.. <https://www.gartner.com/en/documents/4004623>

Dawkins, J. (2004). Corporate responsibility: The communication challenges. *Journal of Communication Management*.9(2), 108 -119. <https://doi.org/10.1108/13632540510621362>.

Douglas, K. (2017). Youth, trauma and memorialisation: The selfie as witnessing. *Sage Journal*. 13(4), <https://doi.org/10.1177/1750698017714838>.

Francis, T., & Hoefel, F. (2018). *True Gen: Generation Z and its Implications for Companies*.

McKinsey & Company. Retrieved March 15, 2024. <https://www.mckinsey.com/industries/consumer--packaged-goods/our-insight/true-gen-generations-z-and-its-implications-for-companies>

Harmer, J. (2001). *The Practice of English Language Teaching*. Longman.

Lanier, K. (2017). 5 Things HR professionals need to know about generation Z: Thought leaders share their views on the HR profession and its direction for the future.

Strategic HR Review.16(1), 288-290. <https://doi.org/10.1108/SHR-08-2017-0051>

วารสารเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2567)

Rachel, J. (2020). *Gen Z Lead the Way Through Lockdown with Tech Skills that Boost Productivity*. Retrieved February 8, 2024. <https://www.milkround.com/advice/gen-z-lead-the-way-through-lockdown-with-tech-skills-that-boostproductivity#georgie-brazier-graduate-jobs-expert-at-milkround-said>

The Deloitte Global Millennial Survey (2020). *Resilient Generations Hold the Key to Creating a Better Normal*. Retrieved February 8, 2024. <https://www2.deloitte.com/global/en/pages/about-deloitte/articles/millennialsurvey.html>

UKG Workforce Institute. (2024). *UKG Australia: Gen Z in the Workplace Report*. Retrieved October 22, 2024. www.ukg.com.au

Verderber, R. F. (2005). *Communicate!* (11th ed.). Thomson/Wadsworth.